

EL PARC DE COLLSEROLA

El Parc de Collserola és una superfície verda de més de 8000 ha situada entre els rius Besòs, Llobregat, la depressió del Vallès i el pla de Barcelona. Inclou part del terme municipal de nou poblacions.

Collserola conté una àmplia mostra d'ambients naturals mediterranis, en els que hi trobem predominantment boscos. Aquests juntament amb diverses formacions de vegetació baixa, formen un mosaic que acull una variada fauna. Hi són presents gairebé totes les espècies animals del bosc mediterrani. Aquesta diversitat és la riquesa biològica de la serra.

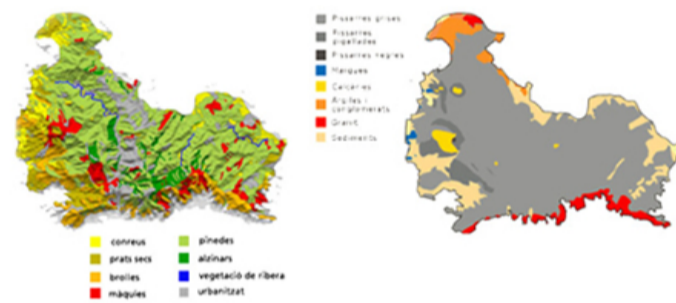
L'empremta humana és palesa a la Serra, tant pel que fa a la modificació del paisatge com per la quantitat de restes arqueològiques i construccions que s'hi troben i que constitueixen un patrimoni molt valuós.

Per tal de preservar aquest espai tant notable, es va redactar i aprovar el Pla Especial d'Ordenació i de Protecció del Medi Natural (1987). El Consorci del Parc de Collserola, és l'organisme encarregat de desenvolupar la gestió del Parc, fent compatibles els dos objectius bàsics del Pla Especial: conservar els recursos naturals i l'equilibri ecològic, alhora que donar resposta a la demanda de lleure i aprenentatge dels ciutadans.

1. Climatologia de Collserola

El clima de Collserola, considerat en general, és de tipus mediterrani amb les característiques que li són pròpies: hiverns suaus, estius secs i calorosos, oscil·lació tèrmica anual i diària moderada, precipitacions estacionals en conjunt escasses i fortament irregulars.

L'observatori Fabra, situat a 432 m, al solell de la muntanya, és l'única font fiable de dades meteorològiques que recull ininterrompudament des del 1918. Aquestes dades donen una temperatura mitjana anual de 14,4 C; el mes més fred és el gener amb 7,1 i el més calorós juliol amb 22,8.

Pel que fa a precipitacions, el total anual mitjà és de 619 mm, amb dos períodes humits: tardor (octubre 83,1 mm) i primavera (maig 60,4 mm) i un intens eixut estival (juliol 10,6 mm). Dades menys completes permeten creure que al vessant obac les temperatures són inferiors i les precipitacions superiors.

Aquest i altres factors fan que a Collserola siguin evident i destacable l'existència de diversos microclimes, és a dir, de variacions locals importants. Hi influeix l'orientació, l'altitud, les inversions tèrmiques, les boires, l'exposició als vents, la presència d'un major o menor recobriment forestal, etc. Així es configuren diferents microambients, capaços d'acollir poblacions vegetals i animals de requeriments diversos.

2. Relleu i geologia de Collserola

A primer cop d'ull, Collserola ens apareix com una continuació de la Serralada Litoral, amb alçades discretes i formes suaus que ens indiquen l'antiguitat del sistema.

Tanmateix mentre que al nord del Besòs predominen els materials granítics i al sud del Llobregat els calcaris, Collserola es constitueix principalment per pissarres, dites comunament llicorelles, i només excepcionalment s'hi troben afloraments d'altres materials paleozoics entre els quals cal esmentar les calcàries del Puig d'Olorda, explotades intensament per fer ciment.

Durant el plegament hercinià, la irrupció d'una massa granítica va provocar l'aparició de minerals típicament metamòrfics en alguns indrets. L'orogènesi alpina, al terciari, va modificar la imatge de la serra i va produir una major ondulació i una fracturació en falles. Envoltant el massís propiament dit, hi ha les valls fluvials del Besòs i el Llobregat, i els plans del Vallès i de Barcelona reberts tots ells durant el miocè i el quaternari de materials fins (argila i sorra) i alguns conglomerats.

3. Vegetació

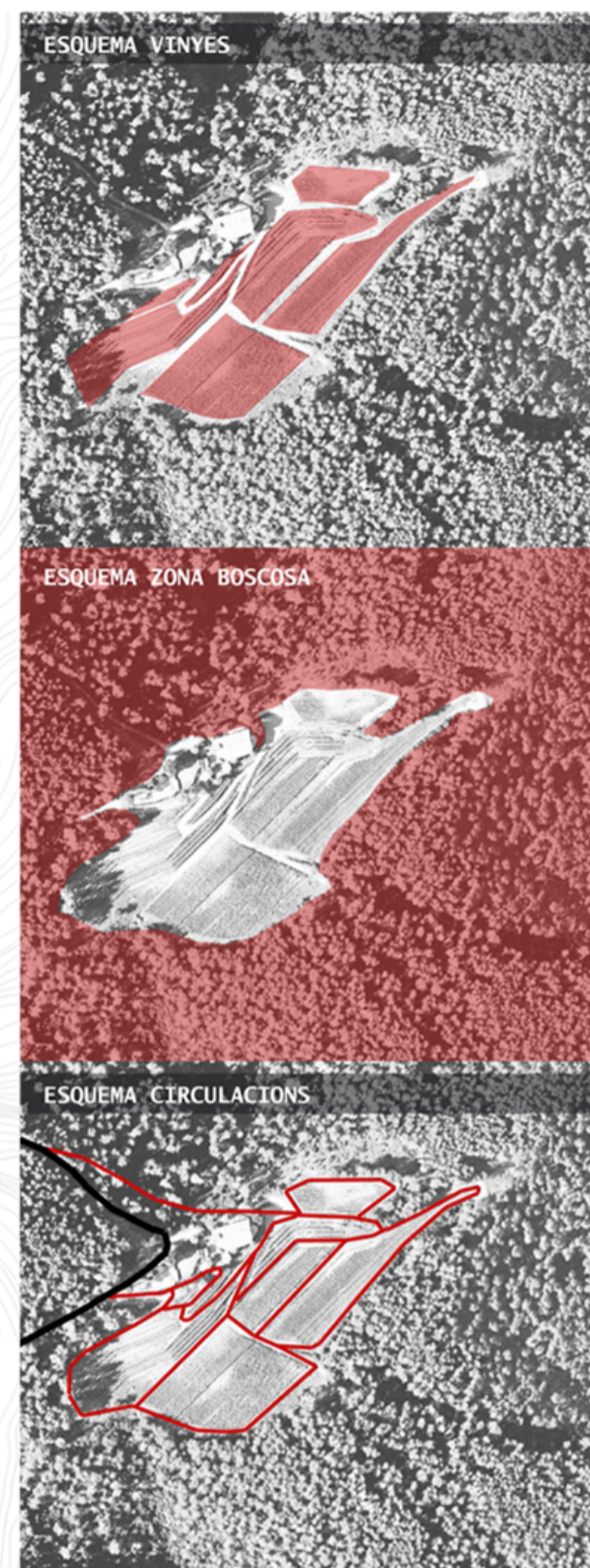
El massís de Collserola s'emmarca biogeogràficament en la regió mediterrània. La seva vegetació ofereix, per tant, uns trets característics que permeten adaptar-la a la climatologia pròpia de la regió i especialment sobreviure els seus eixuts i calorosos estius: fullatge perennifoli, arbres relativament petits, diversitat i abundància arbustiva, inflamabilitat de la vegetació i diverses adaptacions a l'escassetat de l'aigua.

El paisatge actual del Parc conté un mosaic de boscos, màquies, matolls, prats i camps de conreu, amb un clar predomini, però, de les pinedes de pi blanc (*Pinus halepensis*). Aquesta configuració expressa la gran influència que ha tingut i té l'activitat humana en el conjunt de Collserola.

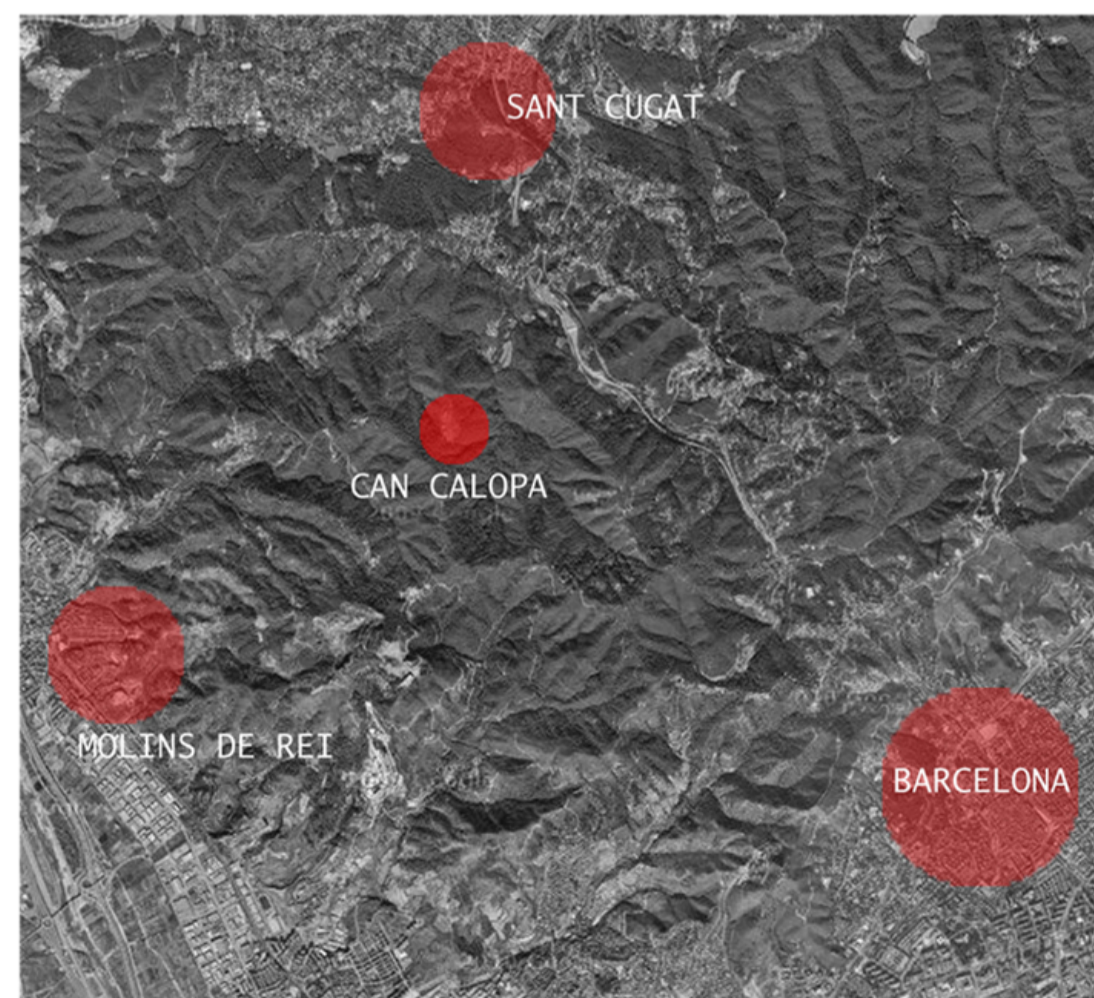
4. Patrimoni històric i arquitectònic

Són aquelles d'interès arquitectònic o paisatgístic que, tot i que poden no estar incloses avui en el Patrimoni Històric-Artístic, corresponen a una estructura correcta de colonització del territori que cal mantenir, conservar i millorar, a no ser que es trobin en estat de ruïna.

Can Calopa de Dalt n'és una d'elles.

ORTOFOTOMAPA

CAN CALOPA DE DALT

La finca de Can Calopa de Dalt es troba situada en el sector oest del Parc de Collserola en el terme municipal de Barcelona. La Masia, que encara conserva alguns elements gòtics del segle XVI, està qualificada com edificació tradicional en el Pla Especial del Parc de Collserola pel seu interès arquitectònic i la seva correcta colonització del territori. També forma part del Catàleg de Patrimoni històric artístic de la ciutat de Barcelona. El cognom Calopa apareix documentat per primer cop el 1662.

L'any 2000 es va reintroduir el conreu de la vinya i la posterior elaboració del vi (2003) a 2,85 Ha de la finca, inclosa dins de la denominació d'origen Catalunya (2001). Actualment es produeixen dues varietats de vi: vinyes de Barcelona i vinyes de Collserola, ambdues en varietats mediterrànies de poc recorregut comercial.

La reintroducció de la vinya a Can Calopa de Dalt ha comportat significatius beneficis de caràcter ecològic dins del mosaic de biodiversitat que conforma la serra de Collserola, on cal recuperar activitats agrícoles tradicionals malauradament abandonades, com a mecanisme de diversificació recollit al Pla Especial d'Ordenació i de Protecció del Medi Natural del Parc de Collserola.

Can Calopa de Dalt és una masia situada a la vessant nord de la serra de Collserola i que pot datar-se el seu origen al segle XVI. Es té coneixement que de molt antic la família Calopa n'era la propietària, i documentalment consta que el 1686 Bartomeu Calopa es casà amb Magdalena Vilallonga, que en no tenir fills varons va ser la pubilla Caterina Calopa i Vilallonga, perdent-se el nom familiar de la casa.

La masia de Can Calopa de Dalt actualment presenta una planta sensiblement rectangular conformant una estructura de murs del tipus basilical, sense reflectir-se en coberta, que és de dues vessants de teula àrab. La planta no manté la simetria, sent l'ala esquerra de més grosses dimensions que la dreta, atès el resultat de les diverses ampliacions que ha patit l'edifici. Asimetria que queda reflectida en la situació de la coberta, desplaçant-se el carener cap a l'ala de llevant, i per tant també desplaçant-se l'eix compositiu de la façana principal de l'edifici. De la façana principal, cal destacar l'arc adovellat que conforma el portal principal de la casa i la finestra polilobulada tardogòtica del primer pis que denoten el seu origen del segle XVI. Altres elements remarcables són les restes malmeses del rellotge de sol sobre l'estuc de la façana principal.

El conjunt és clos per un barri que conforma, conjuntament amb els annexes d'ús agrícola, un pati al davant de la masia. Més a migdia del pati i de manera sobrelevada apareix una era de batre que manté el paviment de caires ceràmics i que completa el conjunt.

Vinyes de Can Calopa de Dalt

L'any 2000, la recuperació de les vinyes de Can Calopa de Dalt va recuperar les antigues feixes de conreu i amb l'adquisició del dret de vinya es va engegar el procés d'elaboració del vi dins de la Denominació d'origen Catalunya.

Les varietats plantades són les següents:

Varietat	Nombre de ceps	Superfície
Garnatxa	2.771	4.800 m ²
Syrah	4.209	9.000 m ²
Nielucsió	2.091	3.650 m ²
Aglianico	3.300	5.750 m ²
Aghiorghitiko	3.060	5.300 m ²
Total	15.431	28.500 m²

Conclusions

Un cop analitzats els diferents paràmetres exposats es creu convenient projectar un edifici visualment respectuós amb l'entorn natural on es troba, que dignifiqui l'edifici històric de Can Calopa i que respongui funcional i tècnicament als diferents usos per tal de crear un conjunt arquitectònic proporcionat al seu emplaçament.

S'opta per projectar un edifici que englobi tres vessants:

1. La vessant propiament industrial, que abastarà tot el procés de producció del vi (recepció, neteja, desrapat, fermentació, cria, embotellament i etiquetatge, expedició, venda i degustació) i les corresponents àrees administratives.
2. La vessant cultural, amb la incorporació d'un espai polivalent que pugui acollir una sala d'exposicions, conferències i taller pel coneixement, estudi i divulgació de la cultura del vi.
3. La vessant de serveis, destinant l'actual masia de Can Calopa de Dalt en una petita hostatgeria (amb servei de bar restaurant) per donar resposta a una demanda creixent, al turisme del vi.

